

3: μήπως έχουμε κάψει
φλάντζα;

4-5: απεργία ολμέ,
μια ακόμα στιγμή παρακμής

6-7: από το πανεπιστήμιο
στο εικονικό πολυ-επιστήμιο
(μέρος α')

8-9: θεοί της καταστολής
10-11: system theory

12-13: gamification_
more than just a game

14: βοστώνη_οι ένοχοι
των social media

game over

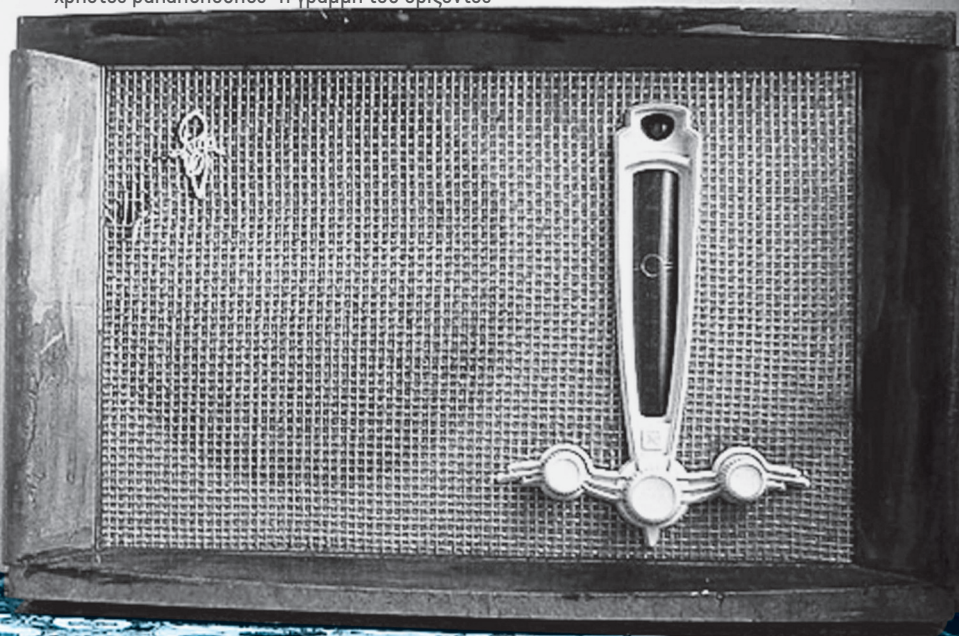
ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ #10 ΓΟΥΝΗΣ 2013 - 1,5 ευρώ

Όταν γεννήθηκε οι άνθρωποι άκουγαν μια μουσική που δεν την έπαιζε ποτέ το ραδιόφωνο. Στο πανηγύρι του χωριού στεκόντουσαν αμήχανες με τη Βάνα, παρακολουθούσαν την τραγουδίστρια στο πρόχειρο πάλλο να τραγουδάει λόγια που πέραγαν μέσα τους, και τις έκαναν να αισθάνονται παράξενα, τις αναστάτωναν. Τί ήταν αυτή η μουσική, από πού είχε ξεφυτρώσει αυτό το συγκρότημα, πώς ήταν δυνατόν ν' ακούνε μουσική όλοι μαζί, νέοι, γέροι και παιδιά, να τρώνε και να πίνουν όλοι μαζί, να σπκώνονται όλοι μαζί και να χορεύουν; Από κάπου ερχόταν αυτή η παράνομη μουσική που δεν την έπαιζε ποτέ το ραδιόφωνο. Έμοιαζε να κρύβεται, να παίρνει χίλιες προφυλάξεις, να κυκλοφορεί από μυστικά μονοπάτια στα βουνά και να διασχίζει μεταμφιεσμένη τις πόλεις. Δεν είχαν ακούσει ποτέ αυτά τα τραγούδια κι όμως τα ήξεραν, μόλις άνοιγε το στόμα της η ξανθιά τραγουδίστρια συμπλήρωναν από μέσα τους τα λόγια, ήξεραν αυτά τα λόγια χωρίς να τα έχουν ακούσει ποτέ από το ραδιόφωνο. Γνώριζαν αυτή τη μουσική και ντρεπόντουσαν, αισθανόντουσαν ήσυχες με τη μουσική του ραδιοφώνου ενώ αυτή εδώ η μουσική τις αναστάτωνε, τις έκανε να ανατριχιάζουν, τις έκοβε στα δύο. Αυτό το συγκρότημα στο πάλλο ερχόταν από πολύ μακριά, φαινόταν να έχει διασχίσει κάμπους και βουνά, έμοιαζε ταλαιπωρημένο, τα μέλη του δεν είχαν καμία διαφορά από αυτούς που διασκεδάζαν, μόνο η τραγουδίστρια είχε βάψει τα μαλλιά της ξανθά, συγκέντρωνε τα βλέμματα. Η μουσική στο ραδιόφωνο έμοιαζε αέρινη, δαντελένια, άσπιλη, αμόλυπη. Ουράνιες γυναικείες φωνές προειδοποιούσαν ξύπνα αγάπη μου, αλλά αυτή εδώ η μουσική ανακάτευε τα σωθικά και σε τίνιζε στον αέρα, ήταν τόσο πραγματική ώστε γινόταν αφόρητη, αυτό το ταλαιπωρημένο συγκρότημα σε έβαζε κάτω και κάποια στιγμή σε σήκωνε ψηλά, σε πέταγε χωρίς να το καταλάβεις, ίσως αυτός να ήταν ο λόγος που χόρευαν πιασμένοι ο ένας με τον άλλο σε κύκλο, αλλιώς κινδύνευαν να φύγουν ψηλά και να μην ξαναγυρίσουν ποτέ πίσω.

Το περιοδικό game over εκδίδεται από την ομώνυμη συνέλευση κάθε δύο μήνες. Η συνέλευση game over συγκροτείται από φοιτητικά και εξωφοιτητικά στοιχεία. Έχει αντικείμενο την κρίση και την αναδιάρθρωση της εκπαίδευσης συνοδικά. Δεν έχουμε, ούτε θέλουμε να έχουμε σχέση με κόμματα, φοιτητικές παρατάξεις, μήντια, διανοούμενους, ερευνητικά προγράμματα, και οποιοδήποτε άλλο θεσμό. Η λ. αλληλογραφία: gameover_2010@hotmail.com Η λ. διεύθυνση: www.gameoversite.gr

Το περιοδικό και τις υπόλοιπες εκδόσεις μας μπορείτε να τα βρείτε: στο περίπτερο της πλατείας Εξαρχείων, Σπύρου Τρικούπη και Στουρνάρη στο περίπτερο της Κάνιγγος, στην αρχή της Ακαδημίας στο βιβλιοπωλείο "Ναυτίλος", Χαρ. Τρικούπη 28 στο βιβλιοπωλείο "Αληφειός", Χαρ. Τρικούπη 22 στο info της Λέσχης Κατασκώπων 21ου αιώνα, Φερρών 30 και Φυλής στη Βικτώρια, κάθε Πέμπτη 15:30-19:00 και Σάββατο 12:00-16:00 σε στέκια σχολών και τραπεζάκια εξωανεπιστημιακών στοιχείων.

χρηστος βακαλόπουλος "η γραμμή του ορίζοντος"

ΜΗΠΟΣ ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΨΕΙ

ΦΛΑΤΖΟΚΑΜΜΕΝΟ?

Ο ανθρώπινος εγκέφαλος αποτελούσε ανέκαθεν άγνωστη έννοια για τον άνθρωπο. Ή τέλος πάντων το μέσο άνθρωπο. Ο τρόπος με τον οποίο αυτός λειτουργεί (όταν λειτουργεί..) είναι κάτι που μάλλον δεν θα αντιληφθούμε ποτέ (εμείς οι κοινοί θνητοί). Η ανάγνωση λοιπόν αυτού, γίνονταν και γίνεται πάντα με βάση τα χαρακτηριστικά της κάθε εποχής και η λειτουργία του μοιάζει όμοια με όσα το σώμα χρησιμοποιούσε και χρησιμοποιεί στη διάρκεια της μέρας, με όσα μπορούσε ή μπορεί να καταλάβει πως λειτουργούν.

Έτσι λοιπόν, όταν η καθημερινότητα, ο καταναγκασμός του θώρου, επέβαλλε μηχανές, ο εγκέφαλος ήταν «μηχανικός». Δηλαδή, εργαλεία, βίδες, λάδια, ασφάλειες. Μάλλον διάφοροι θυμόμαστε εκφράσεις του τύπου «ρε σου έφυγε μια βίδα», «έκαψα φλάντζα», «γύρνα τη μανιβέλα», «κούνα το κεφάλι σου να δεις, κάνει θόρυβο;», «ψηλές λάδιες λάδια» κ.ά. Τα προβλήματα στη σκέψη ή τη συγκρότησή της δηλαδή γίνονταν αντιληπτά όπως τα προβλήματα μιας μηχανής που λόγω τεχνικών προβλημάτων δεν έκανε σωστά τη δουλειά της.

Οι τρόποι με τους οποίους το σώμα δεσμεύονταν από την εργασία επηρέαζαν πάντα και τον τρόπο με τον οποίο θα διάλεγε ο καθένας να περάσει τον ελεύθερό του χρόνο. Δηλαδή, για να λέμε και του στραβού το δίκιο, αλλιώς θα αντιληφθεί το σώμα και το κεφάλι του κάποιοι που δουλεύει σε μια βιοτεχνία κι αλλιώς κάποιοι που δουλεύει μπροστά από έναν υπολογιστή. Όπως επίσης, αλλιώς θα το αντιληφθεί ένας πιτσιρικάς που αράζει σε πλατείες κι αλλιώς κάποιοι που ξοδεύει τον ελεύθερό του χρόνο παίζοντας video games. Με διαφορετικούς τρόπους θα χρησιμοποιήσουν το σώμα τους, αλλιώς θα μάθουν να σκέφτονται. Και σίγουρα αλλιώς θα δομήσουν και την ζωή τους ως εργάτες μετά. Αν και στην περίπτωση των videogames, ήδη βλέπουμε μια αντίστροφη κίνηση, τα πεδία δηλαδή του ελεύθερου χρόνου να μετατρέπονται στην πορεία σε τομείς εργασίας, με ό,τι συνέπειες έχει αυτό στην ίδια την έννοια "ελεύθερος χρόνος" και διασκέδαση.

Τα τελευταία χρόνια όμως, έχει αλλάξει η καθημερινότητα, έχουν αλλάξει και οι μηχανές. Το μεγαλύτερο κομμάτι της διαδικασίας παραγωγής, πόσο μάλλον στον τριτογενή τομέα που όλοι έχουμε σαν οικείο παράδειγμα, σχετίζεται πλέον με τους υπολογιστές. Έτσι και ο εγκέφαλος από «μηχανικός» αναβαθμίζεται σε «ψηφιακός». Λίγο από software, λίγο από hardware. Έτσι, μάλλον πιο συνηθισμένες είναι πλέον εκφράσεις του τύπου «γέμισε ο σκληρός», «κάτσε φίλε γιατί κράσαρε το μηχανήμα», «επεξεργάζομαι τις πληροφορίες», «έκανα delete», «έχασα τη σύνδεση», «ρε μαν το 'καψες;» κ.ά. αντίστοιχα. Καλά, παίζει φυσικά ακόμα και το «χάνεις λάδια» αλλά εκεί μπαίνει και κάνα μηχανάκι ή κάνα αμάξι στη φάση. Είπαμε pc, ναι, αλλά δε σε πάει και βόλτα. Τα αντίστοιχα προβλήματα λοιπόν στη διαδικασία της επικοινωνίας αναγνωρίζονται ως προβλήματα ηλεκτρονικού υπολογιστή που δεν ανταποκρίνεται στις εντολές.

Τελος πάντων φλατζοκαμμένοι είμαστε όλοι λίγο πολύ. Και ο εγκέφαλος, είναι εγκέφαλος, είτε τον παρομοιάζουμε με καρμπιρατέρ που μπουκώσε, είτε πλέον με σκληρό δίσκο που γέμισε. Το σίγουρο είναι πως και στις δύο περιπτώσεις, σαν μηχανήμα που είναι, μερικές φορές «κολλάει» και για να δουλέψει ξανά σωστά ίσως θέλει κάνα service.. (σταθερή αξία στο χρόνο)

μια ακόμα στιγμή παρακμής

(μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα)

Η προληπτική επιστράτευση των καθηγητών της δευτεροβάθμιας και η απεργία τους που δεν έγινε, έχουν σχολιαστεί από διάφορους -αλλά με μονότονη οπτική. Για την κυβερνητική πρακτική δεν έχουμε να προσθέσουμε τίποτα, επειδή τα όσα ειπώθηκαν ή γράφθηκαν εναντίον της είναι, σε γενικές γραμμές (και τουλάχιστον σε πρώτο επίπεδο) σωστά.

Όμως η στάση των καθηγητών, της "βάσης" και όχι των συνδικαλιστών κορυφής, στις ψηφοφορίες των ε.λ.μ.ε. στις 14 του περασμένου Μάη, είναι - το λιγότερο - εξαιρετικά προβληματική. Ξέροντας ήδη ότι είναι επιστρατευμένοι, και πως άρα οποιοσδήποτε απεργούσε θα κατέληγε να απολυθεί• ξέροντας λοιπόν ότι ΔΕΝ θα απεργήσουν, ψήφισαν μαζικά υπέρ της απεργίας!... Τι συμπεριφορά, τι λογική είναι αυτή - αν μπορεί καν και καν να ονομαστεί "λογική".

Πρέπει κατ' αρχήν να θυμίσουμε μερικά πράγματα. Πρώτον, πως λίγοι έως πολύ λίγοι καθηγητές κάνουν τις "γενικές απεργίες" που έχει προκηρύξει με το σωρό τα 3 τελευταία χρόνια η αδεδυ (μαζί με τη γσεε). Ο λόγος είναι το χαμένο μεροκάματο - για εκείνους κι εκείνες που δεν έχουν φίλο το διευθυντή (ώστε να τους δηλώσει "αδειούχους" τη μέρα της απεργίας) ή δεν γουστάρουν αυτήν την πλαστογραφία. **Οι καθηγητές ήταν οι πρώτοι που είδαν τους μισθούς τους να μειώνονται δραστικά**, μετά το κόψιμο διάφορων "επιδομάτων" (τα εισαγωγικά αφορούν το γεγονός ότι αυτά θα έπρεπε να έχουν ενσωματωθεί και τυπικά στους μισθούς τους, πράγμα όμως που ποτέ δεν τους απασχόλησε στα σοβαρά). Μια πολυήμερη απεργία (όποτε και αν γινόταν) θα σήμαινε σοβαρή οικονομική χασούρα - για όσους δεν κάνουν φροντιστήρια...

Δεύτερον, ο νόμος εναντίον του οποίου υποτίθεται ότι θα απεργούσαν, αφορά - "με ένα κτύπημα" - δυο διαφορετικά υποκείμενα μέσα στην δευτεροβάθμια. Απ' την μια μεριά

τους αναπληρωτές: αυτοί προσλαμβάνονται κάθε χρόνο με σύμβαση ορισμένου χρόνου, με την λήξη της σχολικής χρονιάς απολύονται, και είναι πιθανό (αλλά καθόλου σίγουρο) να ξαναπροσληφθούν την επόμενη χρονιά, αλλά σε διαφορετικό σχολείο. Με την αύξηση, όμως, των διδακτικών ωρών κατά δύο ώρες την εβδομάδα, τα "κενά" της διδασκαλίας που θα έπρεπε να καλυφθούν του χρόνου με αναπληρωτές, θα καλυφθούν σε μεγάλο βαθμό απ' τους μόνιμους. Οπότε αρκετές χιλιάδες αναπληρωτές δεν πρόκειται να δουλέψουν του χρόνου, και ίσως ποτέ ξανά σε σχολεία - σαν αναπληρωτές.

Απ' την άλλη μεριά όμως, για τον ίδιο λόγο (αύξηση των διδακτικών ωρών) είναι πιθανό να βρεθούν σε κάποια σχολεία **"περισσευόμενοι" μόνιμοι**. Εάν δεν υπάρχουν κενά (ωρών) σε άλλα σχολεία της ίδιας περιφέρειας με την "οργανική θέση" τους, για να συμπληρώνουν το ωράριο, θα αποσπαστούν υποχρεωτικά σε άλλες περιφέρειες - αυτό τουλάχιστον λέει ο καινούργιος νόμος. Κάτι τέτοιο μπορεί να σημαίνει μεγάλη απόσταση απ' το σπίτι τους, κι αυτό θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στη ζωή τους, είτε έχουν οικογένειες (η χειρότερη περίπτωση) είτε όχι.

Ενώ, λοιπόν, και στα δύο μέτωπα η μαχητική αντίδραση των καθηγητών θα θεωρούνταν δίκαιη, **οι εσωτερικές τους διαστρωματώσεις και η "κουλτούρα" των περισσώτερων** κάθε άλλο παρά ευνοούσε στην πραγματικότητα κοινές και αποφασιστικές κινητοποιήσεις. Γιατί δεν είναι μυστικό ότι σε γενικές γραμμές, στην "κανονική ζωή" των γυμνασίων και των λυκείων, οι "μόνιμοι" θεωρούν εαυτούς "παλιές καρβάνες", και αντιμετωπίζουν τους αναπληρωτές (που αλλάζουν κάθε χρόνο σχολείο) σαν τα "ψάρια". Κι ύστερα, εν όψει του κινδύνου υποχρεωτικών αποσπάσεων, αρκετοί είναι που κάνουν τους δικούς τους, ατομικούς λογαριασμούς, στη βάση των σχέσεών τους με τις συνδικαλιστικές τους παρατάξεις αλλά και με τους προϊστάμενους. Γιατί ποιός θα αποφασίζει ποιός ακριβώς "περισσεύει", ειδικά στις ειδικότητες που έχουν αρκετά μέλη σε κάθε σχολείο; Ο διευθυντής; Πώς θα αποφασίσει; Εκεί θα πέσουν κορμιά - και είναι βέβαιο ότι γίνονται ήδη "υπολογισμοί" και "κονέ"...

Το τρίτο που πρέπει να θυμίσουμε είναι ότι οι καθηγητές της δευτεροβάθμιας δεν έχουν, στην πραγματικότητα, σπουδαίες επιλογές εάν πρόκειται να απεργήσουν. Οι απεργίες τους στη διάρκεια της χρονιάς δεν ενοχλούν κανέναν (ούτε την κυβέρνηση, ούτε τους γονείς), και φυσικά όχι τους μαθητές. Μάλιστα εκείνοι / ες του λυκείου έχουν την άνεση να κάνουν τα φροντιστήριά τους πιο ξεκούραστα. Πρακτικά, **η μόνη περίοδος όπου μια απεργία μπορεί να έχει συνέπειες (και άρα να αποτελέσει "κόντρα") είναι στη διάρκεια των πανελλαδικών**. Όμως επειδή ακριβώς αυτή τη χρονική στιγμή, των εξετάσεων, μπορούν να σηκώσουν ανάστημα εύλογα ή όχι όλοι οι αντίπαλοι (γονείς και μαθητές της Γ' λυκείου), για να κάνουν οι καθηγητές τέτοια απεργία με ελπίδες επιτυχίας, πρέπει να την έχουν προετοιμάσει (και προπαγανδίσει) πολύ νωρίτερα. Ακόμα και στις καλύτερες των περιπτώσεων, τέτοια απεργία δεν μπορεί να είναι απόφαση - της - τελευταίας - στιγμής και να θεωρηθεί σοβαρή επιλογή.

Οι καθηγητές (μιλάμε πάντα για τη "βάση") υποστηρίζουν πως αιφνιδιασθηκαν απ' το timing της ψήφισης του νόμου. Στην καλύτερη λένε ψέμματα, στη χειρότερη απλά κρύβουν τους ατομικούς υπολογισμούς τους: το ζήτημα της αύξησης των διδακτικών ωρών (και άρα των συνεπειών αυτής της αύξησης) ήταν γνωστό απ' τον περασμένο χειμώνα, απ' τα τέλη του 2012. **Που σημαίνει πως είχαν αρκετό χρόνο να συζητήσουν, να ξανασυζητήσουν, να δουν όλα τα δεδομένα, να σχεδιάσουν και να προετοιμάσουν μια απεργία μέσα στις εξετάσεις. Δεν το έκαναν.** Γιατί; Επειδή (λέει...) ο υπουργός τους είχε υποσχεθεί ότι τελικά δε θα θεσμοθετηθεί η αύξηση των ωρών!!! Πίστεψαν τον υπουργό - γιατί; Επειδή ήταν βολικό να τον πιστέψουν, κι όχι επειδή θα ήταν ποτέ δυνατό να τους πει την "αλήθεια", την οποία όμως την ξέρουν πολύ καλά στις βασικές της γραμμές: περικοπές εξόδων του κρατικού προϋπολογισμού και στο εκπαιδευτικό σύστημα και στο σύστημα υγείας.

Μας είναι λοιπόν σαφές ότι στην περίπτωση που δεν επιστρατεύονταν προληπτικά, οι καθηγητές στο μεγαλύτερο μέρος τους θα έβρισκαν (θα έβγαζαν στον αφρό) όλους τους υπόλοιπους λόγους για τους οποίους "θα έπρεπε μεν" αλλά "δεν γίνεται" να απεργήσουν μέσα στις εξετάσεις. Η απόδειξη γι' αυτόν τον ισχυρισμό μας είναι προφανής: δεν είχε υπάρξει καμία μα καμία προετοιμασία για ένα τέτοιο (απεργιακό) ενδεχόμενο. Μόλις όμως επιστρατεύθηκαν, θεώρησαν ότι δεν κινδυνεύουν πια εάν επιδείξουν (φραστικά) "αγωνιστική διάθεση": ψηφίζοντας στις ελμε με μεγάλη συμμετοχή και υψηλά ποσοστά υπέρ μιας απαγορευμένης απεργίας, φρόντισαν να αφήσουν την "καυτή πατάτα" της τελικής απόφασης στους προέδρους τους. Οι οποίοι κατάφεραν να βρουν μια γραφειοκρατική πατέντα για να "εκφράσουν" την τελική μορφή της πραγματικής θέλησης της βάσης: να μην ζητή η απαγορευμένη απεργία, αλλά δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις για να γίνει!!! Τι προϋποθέσεις εννοούσαν; Να κηρύξει τις ίδιες μέρες γενική απεργία η αδευ και η γσεε... Καλά κρασιά...

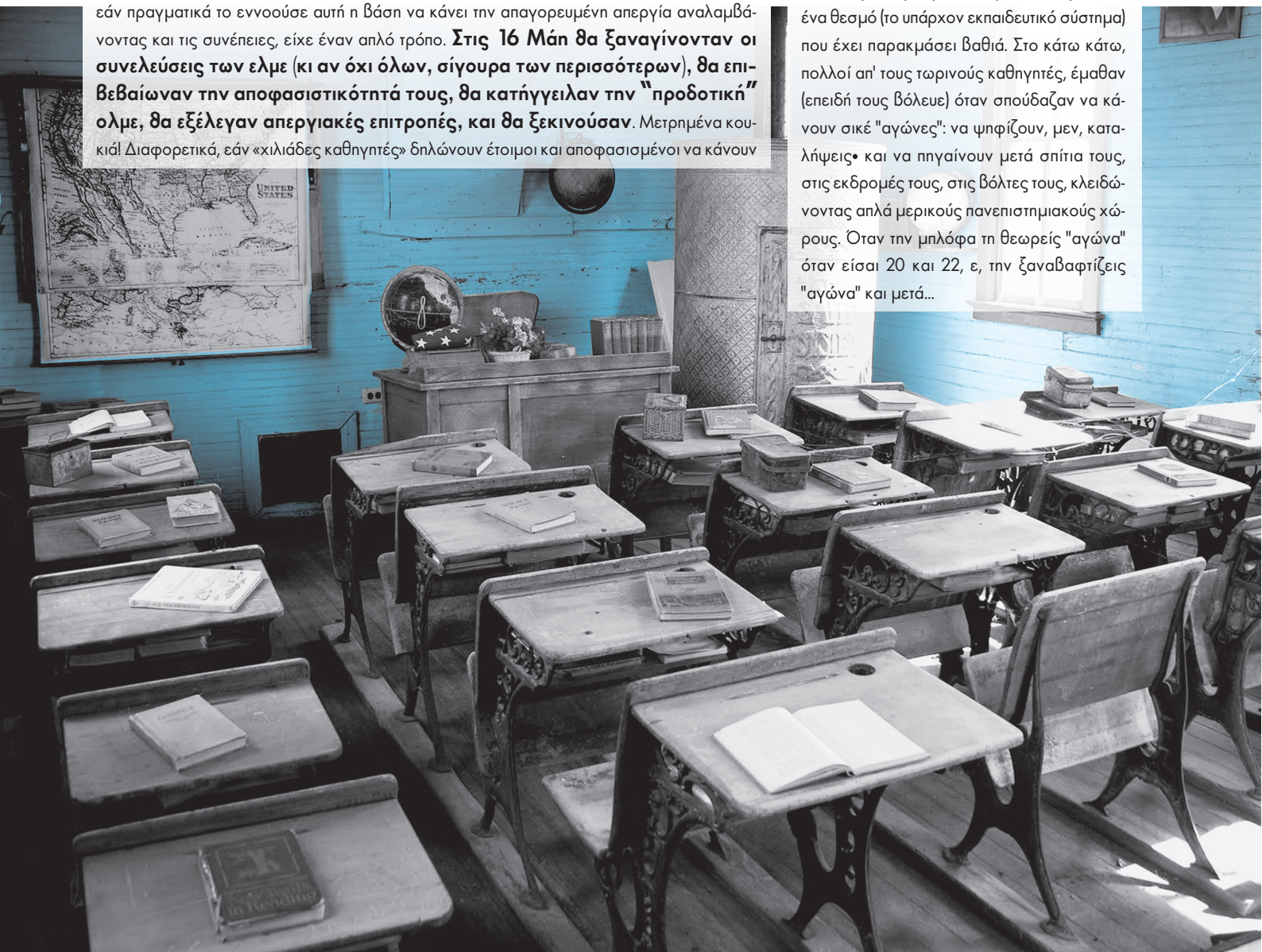
Στη τελική σύνοδο της ολμε, στις 15 Μάη, εκφράστηκε αναπόφευκτα η διπλοπροσωπία της βάσης των καθηγητών και όχι κάποια δόθεν "προδοσία της συνδικαλιστικής ηγεσίας"! Γιατί εάν πραγματικά το εννοούσε αυτή η βάση να κάνει την απαγορευμένη απεργία αναλαμβάνοντας και τις συνέπειες, είχε έναν απλό τρόπο. **Στις 16 Μάη θα ξαναγίνονταν οι συνελεύσεις των ελμε (κι αν όχι όλων, σίγουρα των περισσότερων), θα επιβεβαίωναν την αποφασιστικότητά τους, θα κατήγγειλαν την "προδοτική" ολμε, θα εξέλεγαν απεργιακές επιτροπές, και θα ξεκινούσαν.** Μετρημένα κουκιά! Διαφορετικά, εάν «χιλιάδες καθηγητές» δηλώνουν έτοιμοι και αποφασισμένοι να κάνουν

μια απαγορευμένη απεργία, και οι ίδιες «χιλιάδες καθηγητές» περιμένουν καμιά 100αριά εκπροσώπους τους να τους πουν «εντάξει, κάντε τη», απλά κοροϊδεύουν.

Δεν έγινε λοιπόν η απεργία. Αντίθετα, διάφοροι, καταγγέλλοντας φραστικά την "ηγεσία" αλλά χωρίς να κάνουν τα πρακτικά βήματα που ήταν η συνέπεια των καταγγελιών τους, βγήκαν για να διαφημίσουν το πώς μπορεί κανείς να έχει και την πίτα ολόκληρη (οι εξετάσεις να γίνουν) και το σκύλο χορτάτο (κάτω η κυβέρνηση, κάτω οι προδότες συνδικαλιστές, ζήτω το αγωνιστικό φρόνημα των καθηγητών).

Εάν κανείς αυτά τα έπαιρνε τοις μετρητοίς, θα κατέληγε στο ότι η πλειοψηφία των καθηγητών είναι παρανοϊκοί. Δηλώνουν έτοιμοι να κάνουν μια απαγορευμένη απεργία, αλλά επειδή είναι απαγορευμένη δεν την κάνουν! Όμως αυτό δεν είναι παράνοια. Είναι φτηνό θέατρο: να καταγγείλουμε την κυβέρνηση αλλά όχι και να διακινδυνεύσουμε, ε; Κρατάτε με μην ορμήζω...

Θα προσθέταμε ότι αυτό το θέατρο είναι ένα ακόμα παρακμιακό περιστατικό μέσα σ' ένα θεσμό (το υπάρχον εκπαιδευτικό σύστημα) που έχει παρακμάσει βαθιά. Στο κάτω κάτω, πολλοί απ' τους τωρινούς καθηγητές, έμαθαν (επειδή τους βόλευε) όταν σπούδαζαν να κάνουν σικέ "αγώνες": να ψηφίζουν, μεν, καταλήψεις και να πηγαίνουν μετά σπίτια τους, στις εκδρομές τους, στις βόλτες τους, κλειδώνοντας απλά μερικούς πανεπιστημιακούς χώρους. Όταν την μπλόφα τη θεωρείς "αγώνα" όταν είσαι 20 και 22, ε, την ξαναβαφτίζεις "αγώνα" και μετά...

Από το πανεπιστήμιο στο εικονικό πογο-επιστήμιο (μέρος α')

Εξ απαγίων περήκτρων

As κάνουμε ένα νοητικό πείραμα, μία προβολή στο όχι και τόσο μακρινό μέλλον. Νέος, άρτι αποφοιτήσας από μια σχολή πληροφορικής (μικρού ή μεγάλου κύρους αδιάφορο προς το παρόν), αποφασίζει, μετά από κάμποσα χρόνια προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών, να βγει επιτέλους στην αγορά εργασίας, έχοντας στα χέρια του ένα πτυχίο που (θέλει να) πιστεύει ότι του προσφέρει μια πιστοποίηση γνώσεων. Με τα πολλά, καταφέρνει να βρει μια δουλειά ως νέος προγραμματιστής (junior developer κατά την αργκό σε αυτούς τους χώρους) κι εντάσσεται σε μια από τις ομάδες της εταιρείας. Ως γνωστό, το χάσμα που υπάρχει ανάμεσα στην πραγματικότητα των εργασιακών χώρων και στις μυθολογίες των ακαδημαϊκών εδράνων αποβαίνει αρκετές φορές δύσκολα διαχειρίσιμο. Δύσκολα, αλλά πάντως διαχειρίσιμο, τουλάχιστον για τους περισσότερους. Υπάρχει ωστόσο ένα σημείο πέρα από το οποίο η αντικειμενική αδυναμία της μυθολογίας να ακολουθήσει την πραγματικότητα μεταφράζεται εν τέλει και σε υποκειμενικό αίσθημα δυσφορίας. Πότε συμβαίνει αυτό; Ίσως όταν αυτός ο νέος προγραμματιστής αντιληφθεί ότι ο προϊστάμενος της ομάδας του είναι νεαρότερος από τον ίδιο, έχει μαζέψει μισή δεκαετία από εργασιακή εμπειρία στις πλάτες του και δεν έχει να επιδείξει ούτε ένα πτυχίο.

Le μερικά χρόνια, τέτοια περίπτωση προϊσταμένου θα μπορούσε να είναι ο 17-χρονος τώρα Nick D'Aloisio. Αυτοδίδακτος προγραμματιστής, ξεκίνησε από τα 15 του να αναπτύσσει μια εφαρμογή για κινητά πάνω σε μια πολύ απλή ιδέα. Σκοπός της εφαρμογής είναι να σαρώνει ειδησεογραφικά άρθρα, να φτιάχνει μια ικανοποιητική περιληψή τους και να παρουσιάζει αυτή τη συντομευμένη εκδοχή τους με κατάλληλο τρόπο στις οθόνες των κινητών, έτσι ώστε να καθίσταται ευκολότερη η περιήγηση στον ωκεανό των ειδήσεων μέσα από μια μικρή οθόνη. Πριν από ένα μήνα περίπου, πούλησε στην Yahoo την εταιρεία που είχε φτιάξει για την προώθηση της εφαρμογής του. Ούτε λίγο ούτε πολύ, το τίμημα που του καταβλήθηκε αγγίζει τα 30 εκατομμύρια δολάρια. Εκτός αυτού, ο Nick θα πρέπει να βρει έναν τρόπο από δω και πέρα να συνδυάζει τις ώρες του σχολείου του με τις ώρες

εργασίας του, μιας και η Yahoo, εκτός από το να αγοράσει την εταιρεία του, σκέφτηκε να τον προσλάβει κιόλας. Ακραία και μονωμένη περίπτωση ιδιοφυούς εφήβου; Άλλη μια επικο-πρωϊκή ιστορία επιχειρηματικού δαιμονίου και τεχνολογικής καινοτομίας που ξεκίνησε, ως συνήθως, από κάποιο λιτό και ταπεινό υπόγειο; Ίσως.

Τις ίδιες περίπου μέρες που η είδηση για τον έφηβο Nick έκανε το γύρω του κόσμου, μια άλλη είδηση, αυτή τη φορά από την απέναντι πλευρά του στενού της Μάγνης, εμφανίστηκε με πολύ πιο ήπιους τόνους, κυκλοφορώντας κυρίως σε μέσα πιο ειδικού ενδιαφέροντος. Ένας από τους πρωτοπόρους και γκουρού του διαδικτύου, ονόματι Xavier Niel, αποφάσισε να επενδύσει μερικά εκατομμύρια ευρώ για να ανοίξει μια σχολή εκπαίδευσης νέων προγραμματιστών. Κι επειδή ο Niel κάτι ξέρει από τον τρόπο που λειτουργούν οι επιχειρήσεις τεχνολογικής καινοτομίας, η σχολή του δεν πρόκειται φυσικά να χτιστεί πάνω στα πρότυπα του παραδοσιακού εκπαιδευτικού συστήματος. Καταρχήν, θα είναι δωρεάν, ανοιχτή σε όλους και χωρίς προαπαιτούμενα κατοχής άλλων πτυχίων. Το πρόβλημα της εισαγωγής επιλύεται με έναν μη παραδοσιακό παραδοσιακό τρόπο. Μέσω εξετάσεων. Μόνο που οι εν λόγω εξετάσεις δεν θα περιλαμβάνουν χαρτί και μολύβι ούτε επίλυση των γνωστών σε όλους ασκήσεων. Οι υποψήφιοι θα καλούνται να μπουν στην ιστοσελίδα της σχολής και να δοκιμάσουν τις ικανότητές τους σε μια σειρά παιχνιδιών με αυτούς που καταφέρνουν να ολοκληρώσουν τα παιχνίδια να λαμβάνουν πλέον το χρίσμα του δόκιμου φοιτητή. Και για όσους τελικά καταφέρουν να «μονιμοποιηθούν», η φοίτηση δεν θα περιλαμβάνει ατελείωτες ώρες παρακολούθησης ανιαρών διαλέξεων, αλλά θα επικεντρώνεται κυρίως στη συμμετοχή σε πρότζεκτ, όπου ο καθένας θα μπορεί να μαθαίνει με το δικό του ρυθμό. Συν τοις άλλοις, οι δεξιότητες που θα διδάσκονται δεν θα περιορίζονται σε ένα καθαρά τεχνικό επίπεδο, αλλά θα συνδυάζονται με την ενστάλαξη εκείνων των χαρακτηριστικών που θεωρούνται πολύτιμα σε μια εταιρεία, ήτοι άμεση παραγωγικότητα (productivity immediate), δια βίου μάθηση (ar-

prentissage permanent) και επένδυση εκ μέρους του εργαζόμενου στο γνωσιακό κεφάλαιο που ο ίδιος φέρει (investissement personnel). Ειρήσθω εν παρόδω, ούτε ο Niel έχει να επιδείξει κάποιο πτυχίο και δεν ενδιαφέρεται να αναγνωριστεί η σχολή του ως επίσημο εκπαιδευτικό ίδρυμα που θα παρέχει κάποιου είδους πιστοποίηση.

Περ- νώντας

τώρα στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, εκεί όπου οι αντιφάσεις του υπάρχοντος εκπαιδευτικού συστήματος κάνουν την εμφάνισή τους πιο άγρια, οι εξελίξεις στο πρότζεκτ που λέγεται αναδιάρθρωση της εκπαίδευσης τρέχουν φυσικά πολύ ταχύτερα. Εδώ και χρόνια, διάφορα πανεπιστήμια είχαν ξεκινήσει να προωθούν την ιδέα του εικονικού πανεπιστημίου, παρέχοντας μέσω διαδικτύου εκπαιδευτικό υλικό είτε δωρεάν είτε επί πληρωμή. Απ' ό,τι φαίνεται, ο καιρός έχει ωριμάσει για την επόμενη κίνηση κι έτσι μια σειρά από ακαδημαϊκά ιδρύματα με βαριά ονόματα (ενδεικτικά μόνο, Columbia, Stanford, Princeton, Caltech, Yale, MIT, Harvard, Berkeley, McGill, Univ. of Toronto, Univ. of Edinburgh, Univ. of Tokyo) αποφάσισαν να σχηματίσουν «κοινοπραξίες» με σκοπό να προσφέρουν τα λεγόμενα MOOCs (massive open online courses). Όπως λέει και το αρκτικόλεξο, στην απλούστερη εκδοχή, αρκεί να έχει κανείς μία σύνδεση, ώστε να μπει στην ιστοσελίδα που φιλοξενεί τα μαθήματα, να κάνει μια υποτυπώδη εγγραφή και να ξεκινήσει να παρακολουθεί τις βιντεοσκοπημένες διαλέξεις, να συμπληρώνει ενδεχομένως κάποια τεστάκια μετά το πέρας των διαλέξεων και να συμμετέχει στο αντίστοιχο φόρουμ του μαθήματος. Προς το παρόν, τα περισσότερα μαθήματα είναι ανοιχτά άνευ τιμήματος και δεν παρέχουν κάποιου είδους επίσημη πιστοποίηση. Ωστόσο, ήδη κάποια μαθήματα αναγνωρίστηκαν και άρχισαν να προσφέρουν τις λεγόμενες πιστωτικές μονάδες ενώ οι ιδέες για το πώς το όλο εγχείρημα θα καταστεί οικονομικά βιώσιμο και προσο-

δοφόρο κυμαίνονται από την απλούστερη και προφανή που λέγεται διδάκτρα μέχρι πιο πρωτοποριακές, όπως η εισαγωγή τέλους πιστοποίησης (δηλαδή η καταβολή ενός ποσού για να λάβει κανείς την επίσημη πιστοποίηση), τέλους εξετάσεων (για να μπορεί κανείς να λάβει μέρος στην εξέταση που οδηγεί στην πιστοποίηση), καταβολή ποσών για απόκτηση πρόσβασης σε ειδικό εκπαιδευτικό λογισμικό, η προώθηση «φοιτητών» προς πιθανούς εργοδότες, το λεγόμενο mentoring και άλλα πολλά τέτοια εξωτικά και νόστιμα.

Την ίδια στιγμή που αυτό το «άνοιγμα» της εκπαίδευσης λαμβάνει χώρα κάπου μακριά στην Ευρώπη και κάπου ακόμα πιο μακριά στην Αμερική, σε μια γωνιά των Βαλκανίων, τα συνθήματα που είχε να αντιτάξει το «φοιτητικό κίνημα» απέναντι σε μια ακόμη (και ως το έπακρο «βαλκανικής» κοπής και στόχευσης) αναδιάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος, περιστρέφονταν γύρω από την υποβαθμιζόμενη «αξία των πτυχίων» (να υποθέσουμε σε αντιδιαστολή προς τη μη-αξία των μη-πτυχιούχων;) και την καταστροφή των «ονείρων» της σπουδάζουσας νεολαίας. Με τη συνοδεία και την υποστήριξη παπάδων, τοπικών αρχόντων και λοιπών εκπροσώπων παρόμοιων ευαγών ιδρυμάτων και θεσμών. Όσο θεμιτή κι αν είναι η αντίδραση απέναντι σε ένα εργασιακό μέλλον όπου η επισφάλεια θα αποτελεί μόνιμη συνθήκη κι επομένως η προσαρμοστικότητα μόνιμη απαίτηση, ο λόγος γύρω από τον οποίο δομούνται τέτοιες μορφές αντίστασης θα μπορούσε να παρομοιαστεί, με κάποια δόση υπερβολής, με την απαίτηση εργατών να επαναφέρει η επιχείρηση τα παλιά μηχανήματα ώστε να μην απειληθούν οι θέσεις εργασίας που θα κοπούν από την εισαγωγή νέων μηχανημάτων.

Κι αν κανείς θεωρεί μακρινές αυτές τις εξελίξεις, αρκεί να διατρέξει το ιδεολογικό νήμα που συνέχει όλες αυτές τις απόπειρες αναδιάρθρωσης και που δεν έκανε την εμφάνισή του τώρα, αλλά έχει ήδη πίσω του μια ιστορία τριών δεκαετιών τουλάχιστον και με τη γνωστή διαφορά φάσης έφτασε τελικά και στα καθ' ημάς. Σύνδεσε με το επιχειρηματικό περιβάλλον, αξιολόγηση, ανταποδοτικά οφέλη, αυτο-επένδυση, δια βίου μάθηση κ.τ.λ. συνιστούν ένα σύμπλεγμα όρων που διατυπώθηκε ήδη από τη δεκαετία του 70, μετά την καθίζηση των διάχυτων αντιστάσεων και αρνήσεων της προηγούμενης δεκαετίας. Ως μέρος μια καθολικής στρατηγικής αντι-εξέγερσης, όχι μόνο κατάφερε η συγκεκριμένη ορολογία να απορροφήσει τους κραδασμούς εκείνων των κινημάτων, αλλά και να τους επιστρέψει πίσω σε όσους τόλμησαν να αρθρώσουν αντι-λόγους, προσφέροντάς τους όμως αυτή τη φορά σε μια αμβλυμένη εκδοχή, ως προϊόν πλέον, με το ιλουστρασιόν περιτύλιγμα ενός ατομικιστικού ηδονισμού.

[Λοιπάκια στο επόμενο τεύχος]

της καταστολής

Αύγουστος

Οι παραλίες ασφυκτιούν απ' τα στερνά μπάνια, ο πειραιάς τιγκάρει στην κόρνα, και κάποιοι καταριούνται το τέλος του καλοκαιριού.

/Όχι. Αυτό το κείμενο δε μιλάει για το πόσο γρήγορα τελειώνουν τα πρωτοκοσμικά μας καλοκαίρια, με μια εσάνς θλίψης και μια στάλα ενοχής. Μιλάει για έναν πόλεμο ακατάπαστο, που εκτυλίσσεται χειμώνα-καλοκαίρι. Μιλάει για θεότητες που ξαμολούνται στο δρόμο και ρημάζουν ζώες./

—Τον Αύγουστο, κάποιος τέτοιος - τάχα μου δήθεν - φιλόξενος θεός θα γιορτάσει τα γενέθλια του. Ο Ξένιος Δίας κλείνει ένα χρόνο κατά τη διάρκεια του οποίου μπάτσοι και σιωπηλοί πιστοί φέρνουν εις πέρας το θεϊκό του έργο στο κέντρο της πόλης. "Σκουπίζουν" σκουρόχρωμους "άπιστους", και τους οδηγούν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης ανά την επικράτεια.

—Από τον Απρίλη, δίπλα του στέκεται μια ακόμη μυθική φιγούρα, αυτή της θέτιδας. Η θέτιδα απέτυχε να καταστήσει το γιό της αχιλλέα θάνατο και γυρνά τσαντισμένη την πόλη, φορώντας μπλε και οδηγώντας περιπολικό. Μαζεύει τοξικοεξαρτημένους οδηγώντας τους κι αυτούς με τη σειρά τους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Κοινωνικές ευαισθησίες στη λιακάδα

Οι τοξικόεξαρτημένοι ανήκουν στις λεγόμενες "ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες". Τους καλούς καιρούς υπήρχαν φράγκα και γενικώς περιθώρια για να συντηρηθούν τέτοιες ευαισθησίες, τόσο από το κράτος όσο και από την κοινωνία, με μπόλικο ανθρωπισμό και φιλανθρωπία. Όσο η κρίση βαθιάει και με την ολική εγκατάλειψη της δημόσιας υγείας και πρόνοιας από το κράτος, οι φορείς που ήταν άλλοτε υπεύθυνοι για τη διαχείριση τέτοιων ευαισθησιών υπολείπουν, αν δεν κλείνουν, και τα υποκείμενα αυτά μένουν

ορφανά και αφήνονται στη μοίρα τους. Στην περίπτωση του τοξικοεξαρτημένου, αυτός έχει πάψει από καιρό να αποτελεί ζήτημα που αφορά την κοινωνία. Ενώ η ιστορία του μπορεί να είναι κοντινή σε πολλές οικογένειες, ενώ είναι κοινή ιστορία πίσω από κλειστές πόρτες, δεν αφορά πλέον, παρά μόνο σαν πρόβλημα, που "μολύνει" και αργοπεθαίνει στη μέση του δρόμου. Γιατί είναι παραβατικός και ως τέτοιος, έχει δαιμονοποιηθεί πλήρως.

Τη διαχείριση κάθε κοινωνικού ζητήματος αναλαμβάνει πλέον η πάντα παρούσα και ικανή δημόσια τάξη μέσω κυρίως της φιγούρας του μπάτσου. Η κρατική αυθαιρεσία οργανώνεται σε επίσημες επιχειρήσεις που αρκούνται στο να ανακοινώνονται δημόσια. Ο εγκλεισμός σε στρατόπεδα συγκέντρωσης φαίνεται να αφορά όλο και περισσότερους, σαν ένα εργαλείο για πολλές χρήσεις.

Μάτια που δε βλέπουνε, γρήγορα λησμονούνε

Είναι μακάβριο, αλλά είναι αλήθεια. Το κράτος αρέσκειται στο να δίνει

θεϊκά ονόματα στα πιο βάρβαρα σχέδια του. Αποκτούν έτσι μία αίσθηση επισημότητας, επικυροποιούνται στα μάτια των κατατόπους πιστών και όχι, δεν τους κάνουν να ανατριχιάζουν./

Τα μάτια της κοινωνίας είναι αναμφίβολα, μάτια εκπαιδευμένα στη **/βαρβαρότητα-που-αφορά-άλλους**. Είναι μάτια συνηθισμένα στην εικόνα της σκούπας ενάντια σε μετανάστες, στην εικόνα των μπάτσων να μαζεύουν κόσμο, να τον βάζουν σε κλούβες και να τον μεταφέρουν κάπου μακριά... /Τα μάτια της κοινωνίας είναι μάτια συνηθισμένα στην μηντιακή εικόνα των συνωστισμένων στρατοπέδων συγκέντρωσης. Είναι μάτια κενά και άτρωτα. Όχι, δε τα τρομάζει καμιά μανωλάδα. Είναι μάτια χωρίς μνήμη και περιττές απορίες./

Όταν λοιπόν κυρήχθηκε εμπρός τους η έναρξη της καινούριας επιχείρησης 'θέτις', /λίγο αντιλήφθηκαν τα μάτια κάτι το καινούριο, λίγο αισθάνθηκαν κάποια απουσία, λίγο αισθάνθηκαν ένα τσικ πιο πάνω στην ένταση του το πόλεμο./ Οι μπάτσοι σκουπίζανε μεμονωμένα αλλά και μαζικά τοξικοεξαρτημένους από πιάτσες της πόλης, τους βάζανε σε περιπολικά και κλούβες και τους μεταφέρανε σε στρατόπεδα συγκέντρωσης στην Αμυγδαλέζα και την Κόρινθο. Εκεί τους καταγράφανε και τους εξετάζανε, και μαρτυρίες λένε πως τους αφίνανε να γυρίσουν με τα πόδια πίσω. Η επιχείρηση, που αρχικά είχε παρουσιαστεί ως επικεντρωμένη στα ναρκωτικά, ανοίχτηκε λίγο για να χωρέσει και άστεγους, μέχρι τουλάχιστον να βρεθεί και για αυτούς ένας προστάτης-θεός.

Αλλόκοτες όψεις

Όσοι φορείς ασχολούνται με τους τοξικοεξαρτημένους, και είναι ακόμα σε θέση να παράξουν κάποιο λόγο, μιλώντας κατά βάσει μόνοι τους απέναντι στην απο καιρό πεθαμένη 'κοινωνική ευαισθησία', υπενθύμιζαν τα αυτονόητα. *Είναι δυνατόν να μεταφέρονται τοξικοεξαρτημένοι με περιπολικά; Βάσει ποιού αδικήματος προσαγγόνται οι τοξικοεξαρτημένοι; Μήπως είναι λίγο εως πολύ έκνομο να μαζεύουνε οι μπάτσοι κάποιον βάσει της όψης του;*

Και
ποιά είναι
τέλοσπάντων
αυτή
η όψη ;

Η όψη δεν είναι άλλη από αυτή του υποδεδειγμένου 'αδύναμου', του ορισμένου ως περιπού, μολυσματικού, εν δυνάμει εγκληματία φτωχού. Και αυτός δε θα λείψει σε κανέναν, γιατί απλά κανείς δεν το σκάνει να ταυτιστεί μαζί του. Είναι ακόμη πολύ τραχιά και βαριά η όψη της φτώχειας, για να την αγκαλιάσουν τα μάτια σαν το μέλλον τους. Όμως ο πόλεμος είναι πολλά βήματα μπροστά. Τα παγκάκια των άστεγων ξηλώθηκαν από τη κλαυθμώνος, οι οροθετικές πόρνες πέρασαν 9 μήνες στη φυλακή, καθώς συνέβαιναν όλα αυτά τα στρατόπεδα συγκέντρωσης γέμιζαν μετανάστες εργάτες. Λίγο μέναν στη μνήμη όλα αυτά, όπως εύκολα συνηθίζονταν. Τα καλοκαίρια περνάγανε το ένα μετά το άλλο.

Π ά σ χ α

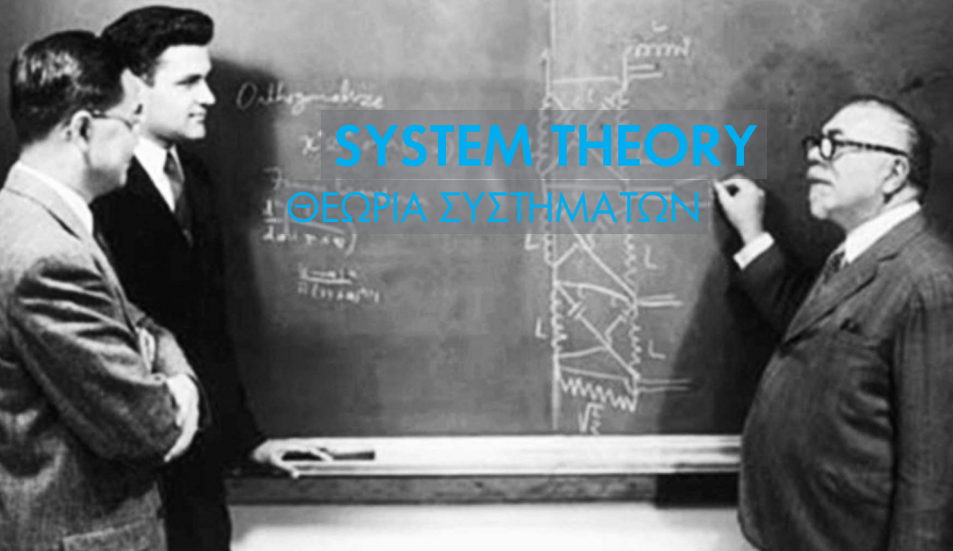
Οι κεντρικές οδικές αρτηρίες της πόλης έχουν ερημώσει. Τα καφέ και τα μαγαζιά είναι κλειστά και σκοτεινά, επικρατεί η ψυχία.

Στις γειτονιές η εικόνα είναι τελείως διαφορετική/Μετανάστες αράζουν στους δρόμους, τα πεζοδρόμια, πηγαίνουν με τις οικογένειες τους σουπερμάρκετ, κατά πεντάδες/Τα παράθυρα των υπογείων της κυψέλης ανοίγουν διάπλατα για να υποδεχτούν τις πρώτες καλοκαιρινές ζέστες/Παιδιά κάθε χρώματος και ιστορίας παίζουν μπάλα χωρίς να τα ενοχλεί κανένα βιαστικό αυτοκίνητο.

Η
π ό λ η _
μ α ς / _
α ν η -
κ ε ι . ! /

/ κ α λ ό /
κ α λ ο -
κ α ί ρ ι !

κ ο υ φ ά -
λ ε ς _ /

Από τα ερευνητικά του Β' παγκοσμίου στην κυβερνητική

Λέγεται ότι όλες οι σύγχρονες ηλεκτρονικές τεχνολογίες και οι θεωρίες που τις συνοδεύουν γεννήθηκαν μέσα από τα ερευνητικά προγράμματα του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου. Το πολεμικό κλίμα της εποχής εντατικοποίησε την έρευνα και έφερε σε συνεργασία επιστήμονες από τελείως διαφορετικούς κλάδους για την αντιμετώπιση σύνθετων προβλημάτων. Συγκεκριμένα δύο είναι οι άνθρωποι που έχουν μείνει στην ιστορία περισσότερο από κάθε άλλον μέσα από αυτά τα ερευνητικά, ο Claude Shannon, ο οποίος θεωρείται πατέρας της θεωρίας της πληροφορίας και ο Norbert Wiener, ο οποίος διατύπωσε την «κυβερνητική».

Ο Wiener ήταν ήδη γνωστός μαθηματικός (δίδασκε στο MIT) και είχε εμπειρία από τα ερευνητικά εργαστήρια του στρατού στο Aberdeen κατά τη διάρκεια του πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Κατά τη διάρκεια του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου, ο Wiener συνεργάστηκε με τον νευροφυσιολόγο Arturo Rosenbluth της Ιατρικής Σχολής του Harvard σε μια ερευνητική προσπάθεια, που με την βοήθεια του νεαρού μηχανικού Julian Bigelow, οδήγησε στην ανάπτυξη κάποιων αυτοματισμών για αντι-αεροπορικά οπλικά συστήματα. Μέσα από τη δουλειά τους αυτή άρχισε να αναπτύσσεται μια καινούργια επιστημονική περιοχή, στην οποία ζητούμενο ήταν να διατυπωθεί ένα κοινό μεθοδολογικό πλαίσιο ανάλυσης διαφορετικών "συστημάτων συμπεριφοράς": των ανθρώπων, των ζώων και των μηχανών.

Ο Wiener στο βιβλίο που θα εκδώσει το 1948 με τίτλο «κυβερνητική: έλεγχος και επικοινωνία στα ζώα και τις μηχανές» και στο πιο εκλαϊκευμένο «κυβερνητική και κοινωνία» δύο χρόνια αργότερα, θα διατυπώσει τις βασικές αρχές της νέας αυτής επιστημονικής περιοχής. **Κεντρική ιδέα πίσω από την κυβερνητική υπήρξε η ομοιότητα μεταξύ ζωντανών οργανισμών και τεχνολογικών μηχανισμών, μία ομοιότητα που μοντελοποιήθηκε με τις έννοιες του συστήματος, της ομοιοστάσης [1] και της ανάδρασης (ή ανατροφοδότησης).** Ένα κλασσικό παράδειγμα αναλογίας ζωντανού οργανισμού και μηχανής είναι το εξής: ο θερμοστάτης για το "σύστημα θέρμανσης" του δωματίου είναι ένας "μηχανισμός ανάδρασης", που παίρνει τιμές από ένα θερμομέτρο και αντίστοιχα ρυθμίζει την θερμοκρασία. Με τον ίδιο τρόπο στο "σύστημα θέρμανσης" του σώματος ο εγκέφαλος παίρνει σήμα από τους "θερμοϋποδοχείς" του δέρματος και ανατροφοδοτεί το σύστημα μέσω των ιδρωτοποιών αδένων και των αιμοφόρων αγγείων.

Από την κυβερνητική στη θεωρία συστημάτων

Πολλοί επιστήμονες θα συνδράμουν στην εξέλιξη αυτών των αντιλήψεων, μέχρις ότου να διευρυνθεί αυτός ο τομέας και να αποκτήσει το όνομα «επιστήμη των συστημάτων», με την κυβερνητική να παραμένει ένα υποσύνολό της το οποίο επικεντρώνεται στη μελέτη κυβερνητικών συστημάτων. Αυτή η εδραίωση θα σηματοδοτεί

από το βιβλίο «γενική θεωρία των συστημάτων: βάσεις, εξέλιξη, εφαρμογές» [2] του βιολόγου Ludwig von Bertalanffy που θα εκδοθεί το 1968 και θα αποτελέσει σημείο αναφοράς από εκεί και πέρα. Δεν είναι εδώ ο χώρος για να εξιστορήσουμε όλη αυτήν την πορεία, άλλωστε ένα καλό googλάρισμα είναι αρκετό για να κατατοπιστεί κανείς. Αξίζει όμως να σημειώσουμε κάποια βασικά στοιχεία της θεωρίας συστημάτων για να μπορέσουμε να κάνουμε και δυο σχόλια πάνω σε αυτά.

Η βασική λογική που διέπει όλες αυτές τις αντιλήψεις ξεκινάει από το εξής αξίωμα: όλα είναι σύστημα. Από τη μεγακλίμακα των πλανητών και των γαλαξιών μέχρι την μικροκλίμακα των κβάντων και από την άβυσσο της ανθρώπινης ψυχοσύνθεσης, μέχρι τη μελέτη της οικονομίας, όλα μπορούν να περιγραφούν και να αναλυθούν με όρους συστήματος. Το σύστημα ορίζεται σαν ένα πλέγμα στοιχείων μαζί με τις σταθερές αλλά και τις απροσδόκτες σχέσεις μεταξύ αυτών των στοιχείων, οι οποίες αναδύονται κατά τη λειτουργία του συστήματος.

Υπάρχουν τρία πράγματα να σημειώσουμε εδώ. **Πρώτον, κάθε σύστημα έχει κάποιου είδους συνάφεια ή ενότητα που επιτρέπει τη διάκρισή του από άλλα συστήματα και την αντιμετώπισή του ως οντότητα.** Έτσι ένα σύστημα είναι ένα "σύνολο" κατ'αντιστοιχία με τον τρόπο που αυτός ο όρος χρησιμοποιείται στα μαθηματικά, στα οποία ό,τι είναι κοινό σε ένα σύνολο είναι που το διαχωρίζει από όλα τα άλλα. **Δεύτερον, αυτό που συνιστά ένα σύστημα δεν είναι απλά ένα σύνολο από διακριτά μέρη αλλά το γεγονός ότι αυτά τα μέρη είναι αλληλοσυνδεδεμένα και αλληλοεξαρτώμενα.** Έτσι έμφαση δίνεται όχι στις απλές σχέσεις αιτίου - αιτιατού μεταξύ των στοιχείων, αλλά στην όλη οργάνωση του συστήματος ως συνόλου και όχι κατακερματισμένου. **Τρίτον ένα σύστημα μπορεί να αποτελείται από άλλα υπο-συστήματα όπως επίσης και το να είναι μέρος ενός υπερ-συστήματος.** Έτσι η λειτουργία κάθε συστήματος (ή υποσυστήματος) πρέπει να κατανοηθεί όχι μόνο σε σχέση με τον τρόπο που τα μέρη του συνδέονται "εσωτερικά" μεταξύ τους, αλλά και "εξωτερικά" με τα μέρη άλλων συστημάτων.

Ας δούμε ένα παράδειγμα για να καταλάβουμε τι είναι όλα αυτά τα θεωρητικά. Έστω ότι ο ανθρώπινος οργανισμός είναι ένα σύστημα που αποτελείται από διακριτά μέρη όπως τα όργανα. Η υγιής λειτουργία του συστήματος ανθρώπινος οργανισμός, προϋποθέτει τη δραστήρια διασύνδεση των οργάνων, μέσω του

κυκλοφοριακού συστήματος, το οποίο μεταφέρει το αίμα από την καρδιά στον εγκέφαλο, το συκώτι, τα νεφρά κλπ. Στην τεχνική γλώσσα της θεωρίας συστημάτων, θα έλεγε κανείς ότι το νεκρό σώμα είναι αυτό που στις διασυνδέσεις μεταξύ των μερών του παρατηρείται "διακοπή λειτουργίας". Επίσης, η υγιής λειτουργία των πνευμόνων του ανθρώπινου συστήματος εξαρτώνται από τον αέρα που εισέρχεται από το εξωτερικό περιβάλλον ή αλλιώς "οικοσύστημα". Με τη σειρά του το οικοσύστημα μιας περιοχής μπορεί να εξαρτάται από άλλα συστήματα, όπως το κυκλοφοριακό και την εκπομπή διοξειδίου του άνθρακα από τις εξατμίσεις των αυτοκινήτων κ.ο.κ.

Το ξεπέραςμα της μηχανιστικής αντίληψης

Όλα αυτά μπορεί να πει κανείς ότι είναι εντελώς αυθαίρετα και θα έχει δίκιο. Αλλά τότε η επιστήμη δεν ήταν αυθαίρετη; Από την άλλη όμως, οι ιδέες και οι θεωρίες που παράγονται ανά εποχή είναι άμεσα συνυφασμένες με τις ιστορικές συνθήκες που κυριαρχούν. Η μηχανιστική λογική εδραιωμένη κυρίως μέσα από την δουλειά του Καρτέσιου και του Νεύτωνα αρχίζει από το 1920 και μετά να δέχεται αμφισβητήσεις σε επιστημολογικό επίπεδο με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα την θεωρία του χάους την δεκαετία του '60. Ειδικά μέσα στη δεκαετία του '60 και ακόμα πιο έντονα το '70 οι αιτιοκρατικές, μηχανιστικές αντιλήψεις που βλέπουν αίτια και αποτελέσματα να διαδέχονται το ένα το άλλο με έναν γραμμικό τρόπο θα περιοριστούν και θα μεταποτιστούν απ' το προσκίnio ως κομμάτια του οικοδομήματος της βιομηχανικής φάσης του καπιταλισμού που πλησιάζει στο τέλος του.

Η θεωρία συστημάτων αντικατοπτρίζει ακριβώς αυτήν την αλλαγή. Η βασική θεώρηση των επιστημόνων ότι το σύμπαν αποτελείται από κομμάτια, τακτοποιημένα ιεραρχικά, καθένα από τα οποία μπορούν να μελετηθούν ανεξάρτητα, τίθεται υπό αμφισβήτηση. Η αναγωγή, η ανάλυση δηλαδή του κάθε προβλήματος σε επιμέρους, έως ένα επίπεδο αρκετά "απλό" για να απαντηθεί και ακολουθώντας την αντίστροφη πορεία να έρθει και η απάντηση στο αρχικό "σύνθετο" ζήτημα, κάνει το κύρος της σαν πανάκεια σε κάθε πρόβλημα. Από την άλλη μια πιο ολιστική, "οργανική" προσέγγιση που βάζει στο κέντρο της προσοχής της την αλληλεπίδραση θα εγκαθιδρυθεί και θα διαμορφώνει έως ένα βαθμό την επιστημονική έρευνα από εκεί και πέρα.

Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που οι δεκαετίες

του 1960 και 1970, δεκαετίες κοινωνικής αναταραχής και εξεγέρσεων, συνέπεσαν με αυτές τις αλλαγές στην επιστημονική σκέψη. Γιατί οι κοινωνικές εκρήξεις της εποχής με τη δυναμική και την ποιότητά τους απέδειξαν ότι ο κόσμος δε χαρακτηρίζεται σε καμία περίπτωση από "ομοιομορφία", "τάξη", "ισορροπία" και "σταθερότητα" (έννοιες τόσο κεντρικές στην μηχανιστική αντίληψη) και ότι χρειάζονται πολλά παραπάνω από μεριάς αφεντικών για να κατανοήσουν την πραγματικότητα των κοινωνικών σχέσεων. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό των ψυχολόγων και των κοινωνιολόγων που βρίσκονταν με κατεβασμένα τα παντελόνια μπροστά σε εκρήξεις που αδυνατούσαν να κατανοήσουν, πόσο μάλλον να προβλέψουν. Κάπως έτσι προέκυψε ότι από το να ψάχνεις τα τραύματα των παιδικών χρόνων ίσως είναι καλύτερο να ψυχολογείς μαζί με τον "ασθενή" τους συγγενείς και τους φίλους του (οι αλληλεπιδράσεις του "ασθενή" με τα μέλη του κοινωνικού συστήματος που ανήκει είναι εξίσου -αν όχι περισσότερο- σημαντικές από τη δράση του ίδιου από μόνου του). Ειδικά η διατύπωση των αναδυόμενων (emergent) ιδιοτήτων ως δομικό στοιχείο των συστημάτων παρουσιάστηκε ως ο πλέον ρεαλιστικός τρόπος για την ανάγνωση των ποιοτικών αλλαγών τόσο σε βιολογικά, όσο και σε κοινωνικά φαινόμενα.

Η θεωρία συστημάτων σαν τον κοινό έδαφος της μηχανοποίησης

Ένα βασικό χαρακτηριστικό της θεωρίας συστημάτων είναι ότι από την εποχή του Wiener κιάλας απαιτεί αξιώσεις για τον εαυτόν της ως καθολικού επιστημονικού εργαλείου που δεν περιορίζεται από τους επιμέρους τομείς της επιστήμης. Μπορεί οι οικονομολόγοι να μελετούν οικονομικά συστήματα, οι κοινωνιολόγοι κοινωνικά, οι βιολόγοι βιολογικά, οι φυσικοί φυσικά κ.ο.κ. αλλά όλοι μελετούν συστήματα. Και όλα τα συστήματα (λένε οι συστημικοί θεωρητικοί) έχουν κοινά πρότυπα, κοινές συμπεριφορές και ιδιότητες, οπότε αντίστοιχα πρέπει να δημιουργηθούν και κάποια κοινά εργαλεία στην μελέτη όλων αυτών των διαφορετικών συστημάτων.

Στην ουσία η καινοτομία της θεωρίας συστημάτων ήταν ότι έστρωσε το έδαφος για μια διευρυμένη ποσοτικοποίηση/μαθηματικοποίηση της επιστήμης, που με τα τότε πρότυπα (της φυσικής και κυρίως της θερμοδυναμικής) δεν μπορούσε να επιτευχθεί. Και ήταν τόσο επίκαιρες για την εποχή και τις ανάγκες του υπό αναδιάρθρωση καπιταλισμού αυτές οι ιδέες, που όλοι (ή σχεδόν όλοι) οι επιστήμονες περπάτησαν και περπατούν πάνω σε αυτό το έδαφος, είτε το κάνουν συνειδητά είτε όχι.

Σημειώσεις

[1] Η ομοιομορφία στη βιολογία ορίζεται ως η ικανότητα του ζωντανού οργανισμού να διατηρεί σταθερές τις συνθήκες του εσωτερικού του περιβάλλοντος (θερμοκρασία, συγκεντρώσεις διάφορων συστατικών κτλ.).

[2] Ο τίτλος στα αγγλικά είναι «General System Theory» και παρόλο που στην ελληνική βιβλιογραφία συναντάται συνήθως ως «Γενική Θεωρία των Συστημάτων», μπορεί να μεταφραστεί και «Θεωρία των Γενικών Συστημάτων». Το παιχνίδι με τις λέξεις εδώ δεν είναι τυχαίο καθώς οι δύο αυτές μεταφράσεις αντικατοπτρίζουν συχνά τον διαφορετικό τρόπο που προσεγγίζονται το ζήτημα από τους εκάστοτε ερευνητές. Εμείς θα μπορούσαμε να πούμε ότι η πρώτη εκδοχή αντιστοιχεί περισσότερο στην ιδεολογία του πράγματος, ενώ η δεύτερη ενδεχομένως σε πιο πρακτικές εφαρμογές.

VIDEO GAMES ARE BEHIND THE LATEST FAD IN MANAGEMENT

ΠΑΡΑ τη φήμη τους σε σχέση με τη βία, δεν έχουν να κάνουν όλα τα video games με το να πυροβολάς εξωγήινους ή να σκοτώνεις ζόμπι. Πολλά προσφέρουν πιο ευγενή διασκέδαση, όπως το να φροντίζεις μια εικονική φάρμα ή να παίζεις χαλαρό γκολφ. Και κάποια είναι εμπνευσμένα από τις επιχειρήσεις και το management. Οι παίκτες μπορούν να αναλαμβάνουν το ρόλο του αφεντικού μιας ποδοσφαιρικής ομάδας στο "Championship Manager" ή ενός φιλόδοξου μεγιστάνα των μεταφορών στο "Railroad Tycoon". Ακόμα και ο κακός ηγεμόνας στο κλασικό "Dungeon Keeper" του 1977 πρέπει να φροντίσει να πληρώνει μισθούς στα βαμπίρ, τους δράκους και τα τρολ που έχει για εργάτες, για να μην επαναστατήσουν.

Καθώς τα video games έχουν αναπτυχθεί από ένα ταπεινό και αφανές χόμπι σε μια βιομηχανία των 67 δισεκατομμυρίων δολαρίων, οι θεωρητικοί του management έχουν ξεκινήσει να τους ανταποδίδουν τη χάρη. Τα video games έχουν τώρα την αμφίβολη τιμή να έχουν εμπνεύσει τη δική τους τρέλα στους κόλπους του management. Καθώς έχει ονομαστεί "gamification", στοχεύει στο να παίρνει αρχές από video games και τις εφαρμόζει σε σοβαρές εργασίες. Το τελευταίο βιβλίο πάνω στο θέμα, "For the Win", έρχεται από τους Kevin Werbach και Dan Hunter, του Wharton Business School και του New York Law School αντίστοιχα.

Το gamification απορρέει από την παρατήρηση ότι, για τους μη-παίκτες, πολλά από αυτά που κάνουν οι παίκτες μοιάζουν παραδόξως σε σκληρή εργασία. Το να βελτιώνει κάποιος ένα χαρακτήρα στο "World of Warcraft", ένα διαδικτυακό παιχνίδι φαντασίας, είναι μια ατελείωτη μονότονη δουλειά. Οι πιο αφιερωμένοι παίκτες πληρώνουν εβδομαδιαίες συνδρομές και, μαζί με καμιά εικοσαριά άλλους, μπορούν να παίζουν ατέλειωτες ώρες – ζωτικής σημασίας εάν επιθυμούν να νικήσουν τα πιο δύσκολα τέρατα. Τα αστεία για το γεγονός πως το παιχνίδι γίνεται μια δεύτερη δουλειά είναι συννησιμένα. Άλλοι παίκτες θα ξοδέψουν ώρες προσπαθώντας να περάσουν μόλις για κλάσματα του δευτερολέπτου το ρεκόρ χρόνου σε ένα παιχνίδι οδήγησης ή κυνηγώντας ένα υψηλό σκορ στο "Angry Birds".

Όλα αυτά είναι συναρπαστικά για τους γκουρού του management, που έρχονται από έναν κόσμο στον οποίο οι άνθρωποι πρέπει συνήθως να πληρώνονται για να κάνουν επαναλαμβανόμενα ένα έργο. Τα παιχνίδια όχι μόνο ανατρέπουν αυτόν τον κανόνα, τον αντιστρέφουν εντελώς: οι παίκτες σπαταλούν πρόθυμα πολλά λεφτά για το προνόμιο του να προσπαθούν επίμονα να κάνουν μια δουλειά. Τι θα γινόταν, λένε οι οπαδοί του gamification, εάν ήταν δυνατό να βρεθεί η «μαγική συνταγή» που ευθύνεται για αυτό το παράξενο αποτέλεσμα, να αναλυθεί και έπειτα να εφαρμοστεί στα προβλήματα της δουλειάς; Μπορεί η ψυχαναγκαστική

ιδιότητα των video games να χρησιμοποιηθεί για να κινητοποιεί τους εργαζόμενους;

Στο "For the Win", οι αναγνώστες μπορούν να διαβάσουν για έναν εσωτερικό διαγωνισμό της Microsoft για την ανακάλυψη των μεταφραστικών λαθών στο λειτουργικό σύστημα των Windows. Κάθε λάθος αντι-

στοιχούσε σε κάποιους πόντους και το άθροισμά τους ανά υπάλληλο αναρτήθηκε σε έναν πίνακα με τους νικητές ολόκληρης της εταιρίας. Η συνεχής ανατροφοδότηση (μέσω των πόντων) και ο ανταγωνισμός (μέσω του πίνακα) αποτέλεσε μια πολύ δυνατή ώθηση. Ολόκληρο το ιαπωνικό τμήμα παράτησε όλες τις υπόλοιπες δουλειές του για να κυνηγά αστοχίες στη μετάφραση - σπουδαίο ως ώθηση, αλλά ίσως όχι και τόσο παραγωγικό. Η LiveOps, μια αμερικάνικη εταιρία, της οποίας οι υπάλληλοι εκτελούν δουλειά call-center από το σπίτι, χρησιμοποιεί πίνακες με τους νικητές και πόντους για να ενισχύσει την παραγωγικότητα, ενώ μια σειρά από «κονκάρδες» (βασισμένες στα "έπαθλα" των video games, που δίνονται για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων ενεργειών) δηλώνουν την υπεροχή σε ορισμένες δεξιότητες.

Τα παιχνίδια μπορούν ακόμη και να χρησιμοποιούνται για να ενθουσιάσουν τους πελάτες. Το Fitocracy, ένα σάιτ για τον υγιεινό τρόπο ζωής, επιτρέπει στους χρήστες του να κανονίζουν «μονομαχίες» μεταξύ τους για να δουν ποιος μπορεί να κάνει τον καλύτερο χρόνο στο τζόκιν. Η κλιμακούμενη σειρά από «επίπεδα», μια επινόηση για τη μέτρηση της δύναμης του χαρακτήρα στα παιχνίδια ρόλων, είναι ένα συχνό χαρακτηριστικό στα συστήματα του gamification.

Αξίζει, τελικά, το gamification το ότι έγινε τόσο γρήγορα τόσο δημοφιλές; Η ιδέα υπάρχει ένα-δυο χρόνια, αλλά έχει ήδη γεννήσει μια σειρά από ενθουσιώδη συνέδρια, πολυπληθή σεμινάρια και (αναπόφευκτα) TED talks.

Μερικοί σχεδιαστές video games είναι αντίθετοι με την ιδέα επί της αρχής, υποστηρίζοντας ότι το gamification είναι, στην πραγματικότητα, ένα προκάλυμμα για την κυνική εκμετάλλευση του ανθρώπινου ψυχισμού με σκοπό το κέρδος. Συγκρίνουν πολλά από τα αγαπημένα παιχνίδια των gamifiers, όπως το "World of Warcraft", με τους κουλοκέρπες, όπου οι

ανταμοιβές μοιράζονται προσεκτικά για να κρατούνται οι παίχτες γαντζωμένοι. Άλλοι υποστηρίζουν ότι το gamification συνήθως χάνει το νόημα, καθώς εστιάζει σε περιστασιακά στοιχεία των video games όπως οι πόντοι, τα έπαθλα και η άμεση ανατροφοδότηση, αγνοώντας τα βαθύτερα χαρακτηριστικά - όπως το να είσαι ικανός να εξερευνησεις ελεύθερα έναν

εικονικό κόσμο - που τα καθιστούν πραγματικά διασκεδαστικά. Και τα οφέλη, λένε οι επικριτές, είναι πιθανό να είναι παροδικά. Όταν ένας παίκτης βαριέται ένα video game, είναι εύκολο να αγοράσει ένα άλλο. Όταν τα παιχνίδια στο χώρο εργασίας γίνονται ανιαρά, δεν είναι τόσο εύκολο να παραμεριστούν.

Οι πιο ψύχραιμοι σύμβουλοι επιχειρήσεων λένε, εν

τω μεταξύ, ότι πολλές από τις πτυχές του gamification που λειτουργούν είναι απλώς παλιές ιδέες σε καινούρια συσκευασία. Οι λίστες με τα υψηλά σκορ για τις πωλήσεις του προσωπικού, για παράδειγμα, κυκλοφορούν εδώ και δεκαετίες, όπως και οι διαγωνισμοί για τον υπάλληλο του μήνα. Οι αεροπορικές εταιρίες έδιναν πόντους και προνόμια στους πιστούς πελάτες πολύ πριν κάποιος ακούσει για το "Farmville".

Game over

Οι κύριοι Werbach και Hunter αποδέχονται μεγάλο μέρος αυτής της κριτικής. Πράγματι, φροντίζουν σε μεγάλο βαθμό να προειδοποιήσουν τους επίδοξους gamifiers από τις πολλές παγίδες που αντιμετωπίζουν. Η προσπάθεια να ζωντανέψει η βαρετή ανειδίκευτη εργασία είναι επικίνδυνο. Λένε ότι το να απονεμηθούν χαριτωμένες κονκάρδες στο προσωπικό του τηλεφωνικού κέντρου μπορεί εύκολα να φανεί αποπροσανατολιστικό παρά κινητήριο. Οι εργαζόμενοι ήδη μοχθούν για μια ανταμοιβή - το χρήμα - και θα γίνουν καχύποπτοι με τις προσπάθειες να εισαχθεί μια νέα μορφή αποζημίωσης που δε θα κοστίζει τίποτα στα αφεντικά τους. Οι συγγραφείς, αναφερόμενοι σε κάποια ψυχολογικά πειράματα, υποδεικνύουν ότι η προσωπική ικανοποίηση του καθενός (καθαυτή η χαρά του να κάνει κάτι) είναι το καλύτερο κίνητρο, ενώ οι εξωγενείς ανταμοιβές, όπως τα έπαθλα, τα επίπεδα, οι πόντοι ή, σε κάποιες περιπτώσεις, ακόμη και τα χρήματα, μπορεί να είναι αντιπαραγωγικές.

Το πρόβλημα είναι ότι, αφού οι συγγραφείς σταματήσουν να καθοδηγούν τους αναγνώστες τους για το τί να μην κάνουν, η έννοια του gamification απομένει κάπως τετριμμένη. Είναι κρίμα, γιατί, με την κεντρική τους ιδέα ότι ο κόσμος θα ήταν ένα καλύτερο μέρος, εάν η δουλειά ήταν

λιγότερο μια αναγκαία αγγαρεία και περισσότερο μια εμπειρία που σου δίνει ικανοποίηση, είναι δύσκολο να διαφωνήσεις. Αλλά και πάλι, η δουλειά λέγεται έτσι για κάποιο λόγο.

Σημείωση των μεταφραστών

Το παραπάνω άρθρο που μεταφράσαμε, το βρήκαμε στο site του "Economist". Κυκλοφόρησε στην έντυπη έκδοση της 10ης Νοεμβρίου 2012. Αν και ο τρόπος που παρουσιάζεται το θέμα, δεν μας εκφράζει λόγω της επιφανειακής και «ουδέτερης» προσέγγισής του, κρίναμε σκόπιμη τη μετάφραση και αναδημοσίευσή του άρθρου για δυο λόγους.

Πρώτον, φανερώνει πως τέτοια ζητήματα απασχολούν και συζητούνται ευρέως σε άλλες χώρες και παρουσιάζει κάποιες σκέψεις, τάσεις, κατευθύνσεις και προβληματισμούς των αφεντικών και των επιτελείων τους. Και δεύτερον πιστεύουμε πως βοηθά να εξοικειωθεί ο αναγνώστης μας με έννοιες και οπτικές που εδώ δεν είναι ευρέως γνωστές λόγω του ντόπιου επαρχιωτισμού.

Ο όρος gamification - ηλεκτρονική παιχνοποίηση θα τον μεταφράζαμε - είναι πρόσφατος σχετικά και αναφέρεται στη χρήση στοιχείων, μηχανικής και τεχνικών ψηφιακού σχεδιασμού των ηλεκτρονικών παιχνιδιών, σε ένα πλαίσιο εκτός των παιχνιδιών (πχ στην παραγωγή, στην εκπαίδευση, στο στρατό), με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής, της πίστης, της εμπλοκής των χρηστών, και την αλληλεπίδρασή και τον ανταγωνισμό τους στην επίλυση προβλημάτων.

Πάντα τα αφεντικά και οι ειδικοί τους προσπαθούσαν να αποσπάσουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη υπεραξία από τους εργατές πείθοντάς τους παράλληλα ότι αυτοί δεν είναι τέτοιοι (εργάτες) αλλά κάτι άλλο, πχ συνεργάτες, μέλη της ίδιας επαγγελματικής «οικογένειας» ή χομπίστες που κάνουν το κέφι τους. Η εκρηκτική όμως εμφάνιση και η αλματώδης εξέλιξη των video games και οι επιπτώσεις που έφεραν στο παίξιν, (πχ με την πολύωρη καθολική και προπάντων εθελοντική πειθαρχηση του σώματος, με την προσαρμογή της σκέψης του χειριστή στον τρόπο λειτουργίας της μηχανής κα), επηρέασαν και επηρεάζουν όχι μόνο τον τρόπο του παιχνιδιού, αλλά και άλλους τομείς του ανθρώπινου σχετίζεσθε, όπως την εκπαίδευση, την εργασία ή την κοινωνικότητα.*

*για περισσότερα μπορείτε να δείτε

α) την έκδοση της μπροσούρας του τριήμερου φεστιβάλ του game over και πιο συγκεκριμένα την εισήγηση της δεύτερης ημέρας 12-10-2012 με τίτλο «video games: ηλεκτρονική εκπαίδευση».

β) αρκετά χρόνια πριν, την εισήγηση της ανοικτής συνέλευσης των μητροπολιτικών συμβουλίων, 10 -12- 2003 με τίτλο «video games, παιχνίδια και μηχανές (η ηλεκτρονική τάξη των κοινωνικών σχέσεων)».

Σημειώσεις

Τα "TED talks" είναι, συνοπτικά, μια σειρά τεχνολογικών διαλέξεων και συνεδρίων πάνω σε "ιδέες που αξίζουν να διαδοθούν", όπως είναι και το σλόγκαν. Αφορούν, κυρίως, ζητήματα νέων τεχνολογιών, marketing, γραφιστική κ.α. (TED.com)

Διαδικτυακή παράκρουση:

Οι βόμβες στο μαραθώνιο της Βοστώνης στις 15 Απριλίου εξελίχθηκαν σε ένα από τα μεγαλύτερα γεγονότα-ειδήσεις στην Αμερική, μετά την 11-9-01 (στην ίδια κατηγορία με τον τωφάνα Κατρίνα και την οικονομική κρίση). Μόλις σε λίγες ώρες, μέσα από κάμερες επιτήρησης, από κινητό σε κινητό, στο facebook, το tweeter και το youtube, το γεγονός μετατράπηκε από μια τηλεοπτικά ελεγχόμενη εικόνα (όπως ήταν αυτή της επίθεσης στους δίδυμους πύργους το 2001) σε κάτι εντελώς καινούργιο: σε ένα κράμα από μεταλλασσόμενες εικόνες-ειδήσεις, interactive κινήγι υπόπτων, συνωμοσιολογίας και φιλανθρωπίας.

Σύμφωνα με τα ειδησεογραφικά online πρακτορεία, σε λιγότερο από 12 ώρες, 4.945 άνθρωποι δημοσιοποίησαν στο ίντερνετ τα ονόματα, τα mail, τα τηλέφωνα και τις διευθύνσεις κατοικίας τους, είτε με σκοπό να προσφέρουν βοήθεια στους πληγέντες, είτε με σκοπό να καταγγείλουν υπόπτους από τις φωτογραφίες και τα βίντεο του μαραθωνίου. Το bbc αναφέρεται σε αυτού του είδους την έρευνα μέσω ψηφιακών κοινωνικών δικτύων ως crowd-sourcing, όρος που χρησιμοποιείται εδώ και κάποια χρόνια για να περιγράψει την κατάκτηση ενός προβλήματος/δουλειάς σε πολλά μικρότερα και την ανάθεση των επιμέρους αυτών εργασιών σε ένα "πλήθος" εθελοντών ή συνήθως κακοπληρωμένων εργατών, συνήθως μέσω του διαδικτύου. Οι μικρές λύσεις ανασυντίθενται στο τέλος και καταλήγουν στη λύση του συνολικού προβλήματος ή στην ολοκλήρωση της δουλειάς. Ο όρος τελευταία χρησιμοποιείται για το μοντέλο ερευνών μέσω χρηστών του ίντερνετ (αυτούσιος και στα ελληνικά) και φαίνεται να βαφτίζει κατά κάποιο τρόπο ένα καινούργιο εργαλείο της πολιτικής του ελέγχου. Παρά τη μεγάλη του χρησιμότητα στα χέρια της αστυνομίας, όντας ακόμα στην αρχή του, στην περίπτωση της Βοστώνης, δέχτηκε αντιδιαμετρικές κριτικές. Πολλοί από όσους το κατηγορήσαν, έφτασαν σε σημείο μισο-αστειεύμενοι να παρομοιάσουν την όλη ιστορία με τη ρατσιστική βερζιόν του παιχνιδιού "Βρες το Γουόλλυ". Οι ύποπτοι που ξεδιαλέγονταν ήταν στη συντριπτική πλειοψηφία σκουρόχρωμοι και τα πειστήρια ενοχής ήταν του τύπου: "δεν παρακολουθεί τον αγώνα", "η τσάντα του φαίνεται βαριά" και άλλα τραγελαφικά.

Το FBI έριξε κι άλλο λάδι στη φωτιά όταν δημοσιοποίησε τις φωτογραφίες 2 υπόπτων από το πλήθος των θεατών του μαραθωνίου, ζητώντας έμμεσα και άμεσα την περαιτέρω βοήθεια του "κοινού". Παρ' όλο που ο ένας εκ των δύο ήταν ήδη φακελωμένος από το FBI (και ο άλλος τελικά ήταν ο αδερφός του), χρειάστηκαν τρεις ολόκληρες μέρες για να ανακοινωθούν τα ονόματα των εικονιζόμενων υπόπτων. Τρεις μέρες μέσα στις οποίες το "κοινό" θα είχε καταγγείλει και τη μάνα του αν αυτή ή ο κηπουρός της, έμοιαζαν με μουσουλμάνους. Ενώ καμία από τις καταγγελίες των αυτόχριστων ντετέκτιβ δε χρησίμεψε τελικά στην έρευνα, αφού οι ύποπτοι ταυτοποιήθηκαν με τις παραδοσιακές μεθόδους -από μαρτυρίες και από το αρχείο υπόπτων του FBI- παρ' όλ' αυτά, όσοι άσχετοι βρέθηκαν στο στόχαστρο του πλήθους, δέχθηκαν απίστευτη τρομοκρατία από το πραγματικό και το ψηφιακό τους περιβάλλον, καθώς οι φωτογραφίες τους έφτασαν μέχρι και τα εξώφυλλα γνωστών εφημερίδων.

Αποκορύφωση και ταυτόχρονα γελιοποίηση του ερευνητικού παροξυσμού ήταν η περίπτωση του Sunil Tripathi, ο οποίος αγνοούνταν περίπου ένα μήνα πριν την επίθεση. Μια πρώην συμμαθήτριά του ξεκίνησε την αλυσίδα, στοχοποιώντας τον στο facebook σαν ύποπτο, και το πράγμα πήρε τέτοιες διαστάσεις, που από ένα απλό κουτσομπολίστικο σχόλιο, η οικογένεια του Tripathi αναγκάστηκε, μια μέρα μετά, να κλείσει το προφίλ του γιατί δεχόταν καταιγισμό από απειλητικά και υβριστικά μηνύματα. Λίγο αργότερα, ο φοιτητής βρέθηκε νεκρός κοντά στο πανεπιστήμιο που έμενε και τα μηνύματα μίσους μετατράπηκαν αυτόματα σε μηνύματα συγνώμης και συμπάραστασης. Η ίδια η οικογένεια, αντί να εξοργιστεί με όλον αυτόν τον πανικό, δηλώνει συγκινημένη για τα μηνύματα αγάπης που λαμβάνει, ακόμα και από τους ίδιους ανθρώπους που τη συκοφαντούσαν πριν δημοσιοποιηθούν τα πραγματικά ονόματα των υπόπτων.

Λόγω των αλληπάλλων στοχοποιήσεων αθώων, οι αρχές προσπάθησαν να μαζέψουν τον ψηφιακό όχλο, λέγοντας ότι παρεκτράπηκε και ότι τέτοιου είδους έρευνες πρέπει να γίνονται πιο προσεκτικά, όχι βέβαια γιατί τρομοκρατούνται οι ζωές άσχετων ανθρώπων,

οι ένοχοι των social media.

αλλά γιατί παρακωλύεται το έργο της αστυνομίας όταν ψάχνει προς λάθος κατεύθυνση. Το αν αυτό συνέβαινε όντως και κατά πόσο ήταν ενήμερη η αστυνομία για τον ήδη φακελωμένο από το FBI ύποπτο, παραμένει βέβαια ένα αναπάντητο ερώτημα. Από την άλλη, οι διαχειριστές μεγάλων site όπως το reddit, καθώς και η πλειοψηφία των χρηστών έσπευσαν να υπερασπιστούν τη νέα μορφή έρευνας-ενημέρωσης, χαρακτηρίζοντας τους άδικα στοχοποιημένους ως παράπλευρες απώλειες, λέγοντας ότι έτσι είναι τα πράγματα σήμερα και ότι θα πρέπει να δούμε τα θετικά της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όπως το τεράστιο κύμα συμπάραστασης που δημιουργήθηκε. Όντως, αυτό το πάρε δώσε πληροφοριών δεν ήταν δυνατόν να σταματήσει, όχι όμως γιατί τεχνικά δεν ήταν δυνατό. Είδαμε στο παράδειγμα των αραβικών εξεγέρσεων πόσο εύκολα μπορεί να σαμποτάρει το κράτος όταν θέλει, αυτού του είδους την "ανεξέλεγκτη επικοινωνία". Δεν ήταν δυνατό να σταματήσει γιατί κανείς δεν ήθελε να το σταματήσει. Τουλάχιστον μέχρι τη στιγμή που θα αποφάσιζαν οι κρατικοί φορείς. Και η στιγμή αυτή επιλέχθηκε στις 19 Απριλίου. Η αστυνομία της Βοστώνης τελείωσε το έργο, δημοσιοποιώντας πριν απ' όλους στο tweeter, τη σύλληψη των ενόχων, με το ανεπαίσθητο, αλλά CSI κείμενο: "ΠΙΑΣΤΗΚΕ!!! Το κινήγι τελείωσε. Η έρευνα ολοκληρώθηκε. Ο τρόμος τελείωσε. Και η δικαιοσύνη νίκησε. Ύποπτος υπό κράτηση."*

To be continued, θα συμπληρώναμε. Και στα επόμενα επεισόδια, απ' ότι φαίνεται ήδη στα ψηφιακά debates, θα δούμε πολλή ψυχολογία πλήθους, δικτυακή αυτοεπιτήρηση, μπόλικο crowdsourcing και μπόνους: τη νέα γενιά ισλαμιστών τρομοκρατών που αυτο-εκπαιδεύονται (οι λεγόμενοι self-radicalised) μέσω ίντερνετ. Πολύ ζουμί δηλαδή. Μείνετε συντονισμένοι.

* Από το tweeter του Boston Police Department: "CAPTURED!!! The hunt is over. The search is done. Terror is over. And justice has won. Suspect in custody."

Θα'ρθεί καιρός που θ' αλλάζουν τα πράματα.
Να το θυμάσαι μαρία.
Θυμάσαι μαρία στα διαλείμματα εκείνο το παιχνίδι
που τρέχαμε κρατώντας τη σκυτάλη
- μη βλέπεις εμένα - μην κλαις. Εσύ είσ' η ελπίδα.

άκου θάρθει καιρός
που τὰ παιδιὰ θα διαλέγουνε γονιούς.
δε θα βγαίνουν στην τύχη
Δε θα υπάρχουν πόρτες κλειστές
με γερμένους απέξω
Και τη δουλειά
θα τη διαλέγουμε
δε θα μαστε άλογα να μας κοιτάνε στα δόντια.

Οι άνθρωποι - σκέψου! - θα μιλάνε με χρώματα
κι άλλοι με νότες.

Να φυλάξεις μοναχά
σε μια μεγάλη φιάλη με νερό.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΙ ΕΝΝΟΙΕΣ σαν κι αυτές

για το μάθημα της ιστορίας.

Είναι μαρία - δε θέλω να λέω ψέματα -
δύσκολοι καιροί.
Και θάρθουνε κι άλλοι.
Δεν ξέρω - μην περιμένεις κι από μένα πολλά -
τόσα έζησα τόσα έμαθα τόσα λέω
κι απ' όσα διάβασα ένα κρατάω καλά:
«Σημασία έχει να παραμένεις άνθρωπος».
Θα την αλλάξουμε τη ζωή!
Παρ' όλα αυτά μαρία.

απροσάρμοστοι

καταπίεση

μοναξιά τιμή

κέρδος

εξευτελισμός